

45535 - Mestin üzerine meshetmek mi, yoksa ayakları yıkamak mı daha fazîletlidir?

Soru

Mestin (çarığın) üzerine meshetmek mi, yoksa ayakları yıkamak mı daha fazîletlidir?

Detaylı cevap

İmam Ebu Hanife, İmam Mâlik ve İmam Şâfiî gibi, İslâm âlimlerinin çoğunluğu, ayakları yıkamanın daha fazîletli olduğu görüşüne varmışlar ve şöyle demişlerdir:

"Çünkü aslolan, ayakların yıkanmasıdır. Bundan dolayı ayakların yıkanması, daha fazîletlidir." (el-Mecmû'; c: 1, s: 502)

İmam Ahmed ise, mestin (çarığın) üzerini meshetmenin daha fazîletli olduğu görüşüne varmış ve şunları delil göstermiştir:

1. Mestin (çarığın) üzerini meshetmek, ayakları yıkamaktan daha kolaydır.

Nitekim Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

مَا خَيْرَ رَسُولٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلَّا أَحَدٌ أَيْسَرَهُمَا مَا لَمْ يَكُنْ إِثْمًا، فَإِنْ كَانَ إِثْمًا كَانَ أَبْعَدَ. النَّاسُ مِنْهُ، وَمَا أَنْتَقَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِنَفْسِهِ إِلَّا أَنْ تُنْتَهَكَ حُرْمَةُ اللَّهِ فَيَنْتَقِمَ اللَّهُ بِهَا. [متفق عليه]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- iki şeyden birisini tercih etmek arasında serbest bırakıldığında, günah olmadıkça o ikisinden en kolay olanını seçerdi. Eğer (iki şeyden en kolayı) günah ise, insanlar içerisinde ondan en çok uzak duran Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- idi. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kendisi için hiç kimseden intikam almamıştır. Fakat Allah'ın haram sınırları çiğnendiği zaman, Allah için (haramı çiğneyen kimseden) derhal intikam alırdı." (Buhârî; hadis no: 3560. Müslim; hadis no: 2327).

2. Mestin (çarığın) üzerini meshetmek, bir ruhsattır.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى رُحْصُهُ، كَمَا يَكْرَهُ أَنْ تُؤْتَى مَعْصِيَتُهُ. [رواه أحمد وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"Şüphesiz ki Allah, kendisinin emirlerine karşı gelinmesinden (günah işlenmesinden) hoşlanmadığı gibi, (kullarına bahşettiği) ruhsatlarının kullanılmasını da sever." (İmam Ahmed Müsnedi; hadis no: 5832. Elbânî; "İrvâu'l-Ğalîl"; hadis no: 564'de "hadis, sahihtir" demiştir.)

3. Mestin (çarığın) üzerini meshetme işinde,-Hâricîler ve Râfizîler gibi-, mestin üzerini meshetmeyi inkâr eden bid'at ehline aykırı hareket etmek vardır.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den, hem ayakları yıkama, hem de mestin (çarığın) üzerini meshetme konusunda birçok hadis gelmiştir.

Nitekim bu durum için bazı âlimler: "Mestin üzerini meshetmekle ayakları yıkamak aynıdır" demişlerdir. İbn-i Münzir de -Allah ona rahmet etsin- bu görüşü tercih etmiştir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye ve öğrencisi İbn-i Kayyim -Allah ikisine de rahmet etsin- de; mest (çarık) giyen kimse hakkında onun durumuna en uygun olan şeyin, meshetmenin daha fazîletli olduğu, ayakları çıplak olan kimse için onun durumuna en uygun olanın ise, ayakları yıkamanın daha fazîletli olduğu görüşünü tercih etmişlerdir. Bir kimse, mest (çarık) üzerini meshetmek için giyilmemelidir.

Buna delâlet eden, Muğîre b. Şu'be'nin -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği şu hadistir:

كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ، فَأَهْوَيْتُ لِأَنْزِعَ خُفَّيْهِ، فَقَالَ: دَغَمَا فَإِنِّي أَدْخَلْتُهُمَا طَاهِرَتَيْنِ، فَمَسَحَ عَلَيْهِمَا. [متفق عليه]

"Ben, bir yolculuk sırasında Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte idim.

(Abdest için) ayakkabısını çıkarmak üzere ellerimi uzattığımda bana:

- Onları bırak! Çünkü ben, ayaklarımı, ayakkabımın içine abdestli olarak koydum, buyurdu ve ayaklarının üzerini meshetti." (Buhârî; hadis no: 206. Müslim; hadis no: 274.)

Bu hadis, mest (çarık) giyen kimse hakkında meshetmenin daha fazîletli olduğuna delâlet etmektedir.

Yine, buna delâlet eden, Safvân b. Assâl'ın -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği şu hadistir. Safvân b. Assâl şöyle demiştir:

كَانَ يَأْمُرُنَا إِذَا كُنَّا سَفَرًا أَوْ مُسَافِرِينَ أَنْ لَا نَنْزِعَ خِفَافَنَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَلَيَالِيَهُنَّ إِلَّا مِنْ جَنَابَةٍ وَلَكِنْ مِنْ عَائِطٍ وَبَوْلٍ
وَنَوْمٍ. [رواه الترمذي والنسائي وابن ماجه وحسنه الألباني]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, yolculukta veya yolcu olduğumuz zaman - cünüplük hâli bunun dışındadır-, (abdestli olarak giydiğimiz takdirde), büyük ve küçük abdest bozmak ile uyku uyumak gibi hallerde üç gün ve üç gece (yetmiş iki saat) mestlerimizi (çarıklarımızı) çıkarmamamızı emrederdi." (Tirmizî; hadis no: 96. Nesâî; hadis no: 127. İbn-i Mâce; hadis no: 478. Elbânî; 'hadis hasendir' demiştir.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in meshetmeyi emretmesi, meshin daha fazîletli olduğuna delâlet eder. Fakat bu, mest (çarık) giyen kimse içindir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Kesin hüküm şudur: Herkes için ayağının durumuna en uygun olanı en fazîletlisidir. Buna göre ayakları çıplak olan kimse için en fazîletli olan, onları yıkaması ve mest (çarık) giyip de üzerini meshetmeye çalışmamasıdır. Nitekim Rasûlullah -en fazîletli salât ve selâm onun üzerine olsun- ayakları çıplak olduğu zaman onları yıkar, mest (çarık) giydiği zaman ise, onun üzerini meshederdi." (el-İnsâf; c: 1, s: 378).

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- de şöyle demiştir:

"Bir kimse, ayakları hangi durumda ise onun aksine hareket ederek kendisine meşakkat çıkarmamalıdır. Aksine eğer mest (çarık) giymiş ise, üzerini meshetmeli ve onu çıkarmamalıdır. Yok eğer ayakları çıplak ise, ayaklarını yıkamalıdır. Üzerini meshetmek için mestini (çarığını) giymeye çalışmamalıdır. Bu, meshetme ve yıkama konusundaki görüşlerin en âdil olanıdır. Şeyhimiz de (hocamız, Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye) böyle söylemiştir." (Zâdu'l-Meâd; c: 1, s: 199).